

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA GRUDZIEŃ 1948. Nr. 8 (23)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Konferencja organizacyjna P. T. K.

W dniu 27 listopada 1948 r. w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego: dla omówienia metod pracy w najbliższym okresie działalności.

Na konferencję przybyli przedstawiciele władz państwowych, pokrewnych instytucji, członkowie Zarządu Głównego P. T. K. oraz przedstawiciele 43 Oddziałów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z całej Polski — razem obecnych było na sali z górą sto osób.

Przewodniczył konferencji Prezes P. T. K. prof. dr. Stanisław Leszczycki, który zagajając obrady, wygłosił dłuższe programowe przemówienie.

W syntetycznym ujęciu Prezes nakreślił zarys dziejów P. T. K. W pierwszym okresie swej działalności Towarzystwo na pierwszym planie działalności wysunęło poznawanie kraju oraz gromadzenie i publikowanie materiałów krajoznawczych opracowywanych przez wybitnych naszych naukowców.

W okresie międzywojennym do zagadnień krajoznawczych Towarzystwo włączyło zagadnienia turystyczne. Oba te nurty szły równolegle obok siebie, zaś przejściowa nazwa: Polskie Towarzystwo Krajoznawcze — Touring Klub jest odzwierciedleniem tych dążeń. Obecnie Towarzystwo stoi przed trzecim etapem swego rozwoju. Dziś krajoznawstwo ma służyć upowszechnieniu kultury i poznaniu Polski współczesnej i tym samym przyczynić się do zwiększenia dorobku kulturalnego społeczeństwa.

Krajoznawstwo potraktowane jako metoda ma przyczynić się do pogłębienia kultury i silniejszego związania szerokich mas z ziemią ojczystą.

Tego zadania własnymi siłami organizacyjnymi P. T. K. nie wykona. Krajoznawstwo musi przeszczepić się na masowe organizacje, zainteresowane w upowszechnieniu kultury. Mając powyższe na uwadze Towarzystwo nawiązało współpracę ze Związkami Zawodowymi. Wrocławski zjazd kierowników świetlic Związków Zawodowych uchwalił wprowadzić

krajoznawstwo do programu swej działalności. Nasze Oddziały winny pomóc miejscowym komórkom Związków Zawodowych w organizowaniu akcji krajoznawczej, a więc wycieczek lub też akcji odczytowej. Współpraca z Funduszem Wczasów zobowiązuje nas do przygotowania dla uczestników wczasów specjalnych broszurek w charakterze informatorów krajoznawczych, ułatwiających wczasowiczom poznanie miejscowości i regionu, w którym dom wczasowy się znajduje. W świetlicach wczasowych w tematyce pogadarek winny być uwzględnione również zagadnienia krajoznawcze, oraz przygotowanie do odbycia wycieczek po najbliższej okolicy. Dla wycieczek krajoznawczych przygotowuje się specjalne wydawnictwo przewodników. Dla akcji odczytowej pomocne będą albumy krajoznawcze P. T. K. z cyklu: Piękno Polski.

W służbie upowszechnienia kultury pomocne będą również muzea regionalne P. T. K. W związku z tym Zarząd Główny przeprowadził wiążące rozmowy z Naczelną Dyrekcją Muzeów. Ze strony Głównego Urzędu Konserwatorskiego uzyskaliśmy możliwość przekazania pod opiekę P. T. K. budowli zabytkowych, w których zorganizuje się bądź lokalne zbiory muzealne, bądź siedziby Oddziałów, bądź też schroniska wycieczkowe.

W zakresie gospodarki schroniskowej doprowadziliśmy do tego, że obecnie w dyspozycji P. T. K. znajduje się 30 własnych schronisk, w 1949 r. zaś zamierza się objąć akcją inwestycyjną około 100 schronisk.

W zakresie wydawniczym są też liczne osiągnięcia, a rok przyszły winien zaznaczyć się ożywioną działalnością wydawniczą, gdyż w druku i w przygotowaniu znajdują się już liczne publikacje.

Rozszerzone możliwości działania zobowiązują Zarząd Główny do przepracowania poszczególnych zagadnień z przedstawicielami Oddziałów i w tym należy doszukiwać się genezy dzisiejszej konferencji.

W następnym referacie dr. Regina Fleszarowa złożyła sprawozdania z rozmów z Centralną Komisją Związków Zawodowych, z przebiegu

wrocławskiego Zjazdu kierowników świetlic związków zawodowych, omówiła deklarację P. T. K. o współpracy ze Związkami Zawodowymi.

Kierownik Biura P. T. K. Zbigniew Tokarski przedstawił wyniki rozmów z przedstawicielami Funduszu Wczasów, zaznaczając, że na kursie dla kierowników świetlic domów wypoczynkowych P. T. K. obejmuje 18 godzin wykładowych z zakresu krajoznawstwa i wycieczkowania.

Zagadnienie muzeów P. T. K. i ochrony zabytków zreferował wiceprezes Józef Kołodziejczyk, zaznaczając, że na podstawie porozumienia z władzami P. T. K. będzie mogło przejąć muzea regionalne do powiatowych władz. Przedstawicielstwo P. T. K., reprezentujące czynnik społeczny będzie miało zapewnione miejsca w radach naukowych muzeów państwowych. W sprawie roztoczenia opieki nad zabytkami historycznymi Oddziały P. T. K. będą miały możliwość wykazania swojej sprawności.

Sprawy schronisk turystycznych i gospodarki turystycznej zreferował Stanisław Lenartowicz, który zapoznał uczestników konferencji z planem Zarządu Głównego w zakresie inwestycji turystycznych w nadchodzącym roku. Referent poruszył również zagadnienie znakowania szlaków turystycznych oraz konieczność zorganizowania sieci biur turystycznych PTK.

Sprawy Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej zreferowali dyr. Ignacy Henner i mgr. Leszek Klima. Referenci zaznaczyli, że Kola Krajoznawcze są sui generi kołami naukowymi, działającymi w ramach organizacji szkolnych. Winny one w zakresie krajoznawczym obsłużyć i współdziałać z wielkimi organizacjami, jak „Służba Polsce“ i „Związek Młodzieży Polskiej“, zaszczerpić w tych organizacjach zainteresowania krajoznawcze. Rozmowy w sprawie współpracy z tymi organizacjami są w toku, a o ich wynikach Kola i Oddziały będą poinformowane w czasie najbliższym.

Ostatni referat na temat spraw organizacyjnych wygłosił wiceprezes Kazimierz Staszewski. Referent omówił typowe niedomagania w pracach Oddziałów P. T. K., podkreślił konieczność utrzymywania stałej łączności organizacyjnej z Kołami Krajoznawczymi Młodzieży, wreszcie podkreślił konieczność ożywienia prac krajoznawczych nowym duchem, przystosowanych do wymogów współczesności.

Po tych referatach rozpoczęła się dyskusja, w której zabrali głos: ob. Glesner z Bydgoszczy, inż. Zubelewicz z Olsztyna, ob. Mączewska z Zielonej Góry, mgr. Piskorski ze Szczecina, prof. Węgrzynowicz z Krakowa, prof. Prus Wiśniowski z Myślenic, ob. Kopec

ze Z. N. P., prof. Staśko z Krakowa, dyr. Masalski z Kielec, prof. Pawlikowa z Gdańska, kier. Krawczyk z Warki, dr. Regina Fleszarowa i dr. Mieczysław Orłowicz z Warszawy.

W dyskusji podkreślono, że współpraca ze Związkami Zawodowymi w wielu Oddziałach P. T. K. została już nawiązana i daje dobre wyniki, przedstawiono wyniki prac Oddziałów i Okręgów w różnych dziedzinach prac krajoznawczo-turystycznych, wysunięto szereg postulatów pod adresem Zarządu Głównego, wszyscy zaś z uznaniem podkreślali celowość rozszerzenia platformy działania Towarzystwa i nawiązania kontaktu z organizacjami świata pracy. Praca krajoznawcza winna również dotrzeć do organizacji chłopskich.

Wyniki dyskusji zsumował Prezes dr. Stanisław Leszczycki, dziękując zebranych za cenne uwagi i wytrwałą pracę na konferencji, która trwała prawie osiem godzin.

W czasie konferencji czynny był kiosk z wydawnictwami P. T. K.

Plenarne posiedzenie Zarządu Głównego P. T. K.

W niedzielę dnia 28 listopada br. w Warszawie odbyło się plenarne posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W posiedzeniu wzięli udział członkowie Zarządu Głównego i reprezentanci Okręgów P. T. K. po dwu z każdego Okręgu.

Obrodam przewodniczył Prezes dr. Stanisław Leszczycki.

Podstawą obrad było sprawozdanie z działalności Prezydium za okres od Zjazdu Delegatów P. T. K. w Szczecinie. Sprawozdanie to złożył Wiceprezes Kazimierz Staszewski, sprawozdanie zaś kasowe — skarbnik Władysław Gruszczyński.

Prezydium dokooptowało do Zarządu Głównego dyr. Alfreda Wiślickiego, dyr. Ignacego Hennera i dyr. Kazimierza Jasińskiego. Przedstawiciele Prezydium pod kierownictwem Prezesa przeprowadzili szereg wiążących konferencji z różnymi instytucjami, a o wynikach tych konferencji poinformowano przedstawicieli Oddziałów na konferencji organizacyjnej P. T. K., która odbyła się dnia poprzedniego. Sprawozdanie objęło wyniki i plany Prezydium w zakresie wydawniczym, turystycznym, akcji muzealnej, w zakresie organizacyjnym, oraz ogólnej akcji krajoznawczej Towarzystwa.

Po sprawozdaniu wywiązała się ożywiona dyskusja, trwająca cztery godziny.

Wyniki dyskusji zreasumował Prezes dr. Stanisław Leszczycki, podkreślając konieczność czynnego współdziałania wszystkich członków Zarządu Głównego, wszystkich Oddziałów PTK oraz Kół Krajoznawczych, co umożliwi Towa-

rzystwu realizację szeroko zakreślonych planów działalności.

Ustalono, że walne zgromadzenia członków w Oddziałach odbędą się w miesiącu styczniu 1949 roku, zaś Zjazd Delegatów PTK w marcu tegoż roku.

Centralna wycieczka ogólnokrajowa PTK odbędzie się 16 — 19 czerwca i skierowana będzie na Mazury i Warmię, połączona z otwarciem kilkunastu schronisk turystycznych PTK.

Plenum Zarządu Głównego jednogłośnie zaaprobowało sprawozdanie z działalności Prezydium.

Ziemia w roku 1949.

Redakcja „Ziemi“ od dnia 1 stycznia przeniesiona zostaje do Warszawy (Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8).

Roczna prenumerata tego pisma wynosi 500 zł., półroczna 275 zł., kwartalna 150 zł.

Członkowie PTK otrzymują „Ziemię“ na warunkach dotychczasowych.

Kazimierz Rapacz — prelegent PTK.

Miasta nasze z ramienia PTK objeżdża z odczytami krajoznawczymi ob. Kazimierz Rapacz. Mając do dyspozycji własny aparat projekcyjny i przeźroczka, prelegent wygłasza odczyty na następujące tematy: Jan Matejko, Wit Stwosz; Stary Kraków, Zamek Królewski na Wawelu, Katedra Wawelska.

Odczyty te cieszą się dużym powodzeniem. Prelegent wygłasza odczyty w szkołach, salach odczytowych, w zakładach pracy. Podając niniejszy komunikat do wiadomości, Zarząd Główny PTK zwraca uwagę Oddziałom na możliwość korzystania z powyższych odczytów. Zainteresowane Oddziały zechcą się porozumieć z prelegentem pod adresem Zarządu Głównego P. T. K.

Mazury i Warmia.

Ukazał się pierwszy tom wydawnictwa Naszej Księgarni z działu: Biblioteka Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego „Piękno Polski“.

Tom ten w opracowaniu Jana Grabowskiego nosi tytuł: Mazury i Warmia. Zawiera interesujący opis krajoznawczy oraz 61 zdjęć fotograficznych i mapkę terenu. W cyklu: Piękno Polski — wyjdzie szereg podobnych książek-albumów. Będą one pamiątką krajoznawczą oraz źródłem informacji krajoznawczych o poszczególnych regionach Polski.

Tomiki Biblioteki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego winny być sprawnie spopularyzowane przez Oddziały i Członków PTK.

Książkę zamawiać należy bezpośrednio u wydawcy: Nasza Księgarnia — Warszawa, ul. Sienkiewicza 8.

Cena 1 egz. wynosi 210 zł.

Adres Oddziału PTK w Szczecinie.

Ze względu na to, że Oddział Szczeciński PTK przeniósł się do własnego gmachu, należy w spisie Oddziałów PTK, umieszczonym w Nr 3 Biuletynu PTK adres Oddziału Szczecińskiego poprawić w sposób następujący:

S z c z e c i n, Plac Batorego 2 (sześć minut od Dworca).

Współpraca z Gł. Urzędem Kultury Fizycznej.

W dniu 23 listopada rb. odbyła się konferencja przedstawicieli PTK z przedstawicielami Gł. Urzędu Kultury Fizycznej z dyr. Wacławem Kucharem na czele.

W czasie konferencji omówiono zasady współpracy PTK z Gł. Urzędem Kultury Fizycznej. Główny Urząd K. F. zainteresowany jest w rozwoju prac Towarzystwa, gdyż ruch turystyczny, a w szczególności wycieczki piesze, mieszczą się w programie działalności Urzędu. Akcja szkoleniowa w tej dziedzinie odbywać się będzie w poszczególnych pionach, tj. w związkach zawodowych, organizacjach młodzieży itp.

Pewne dziedziny działalności PTK, związane z zainteresowaniami G. U. K. F. mogą być przez Urząd wydatnie poparte. Na konferencji ustalono plan współpracy na rok 1949.

Oddział PTK w Kazimierzu Dolnym.

W dniu 7 listopada rb. powołany został w Kazimierzu Dolnym Oddział Pol. Tow. Krajoznawczego.

Do Zarządu Oddziału weszli ob. ob. Mieczysław Gajtko — prezes, Władysław Proficz — v. prezes, Alicja Zakrzewska — sekretarz; Mieczysław Pisuła — skarbnik oraz Ludwik Tomczyk, Karol Janeczko, Józef Wolski.

Akces do Oddziału zgłosiło na zebraniu 40 osób.

Dom wycieczkowy AZS w Zielonej Górze.

Wycieczki zbiorowe przyjeżdżające do Zielonej Góry mogą korzystać z domu wypoczynkowego AZS, Zielona Góra, Park Miejski. Na miejscu sienniki bez koców, w razie potrzeby dla 100 osób. Lokal zimą opalany. Tel. 798.

Oddział PTK w Zamościu.

W dniu 14 listopada rb. odbyło się w Zamościu pod przewodnictwem inż. Adama Klimka zebranie organizacyjne nowego Oddziału PTK w Zamościu.

W planie pracy nowego Oddziału przewidyuje się uzyskanie stałego własnego lokalu, zorganizowanie biura turystycznego dla obsługi liczących wycieczek przybywających do Zamościa, zorganizowanie Domu Turystycznego w centrum miasta, kursu dla przewodników,

powołanie do życia Kół w Szebrzeszynie i większych ośrodkach wiejskich, przygotowanie plastycznego planu miasta z rozmieszczeniem zabytków historycznych. Omówiono potrzebę przygotowania pamiątek dla turystów.

Do Zarządu Oddziału Zamojskiego weszli: prof. Michał Pieszko, arch. Tadeusz Zaremba, kustosz Władysław Kabat, kier. Mieczysław Oleszek, dyr. Marian Mazurkiewicz, nacz. Bolesław Czołowski. Do Komisji Rewizyjnej weszli: St. Kuna, J. Harezuk, dr H. Skotnicki.

Zamość należy do bardzo atrakcyjnych pod względem krajoznawczo - turystycznym miejscowości. Powołanie Oddziału PTK w tym mieście witamy z żywym uznaniem.

Okręgowy Zjazd Delegatów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej woj. Krakowskiego.

W niedzielę dnia 10 listopada 1948 r. odbył się w Krakowie Zjazd Okręgowy Delegatów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej — pierwszy powojenny Zjazd, na który przybyło ponad 200 młodzieży. Zjazd uświetnili goście z kół okręgu gdańskiego (Gdańsk, Sopoty, Tezew) i okręgu katowickiego (Zabrze). Obrady, które trwały przez cały dzień miały w programie sprawozdania z prac dotychczasowych, sprawozdania z obozów wakacyjnych oraz dyskusje nad dotychczasowym dorobkiem.

Zjazd obradował pod kierunkiem składającego się z młodzieży prezydium, w obecności opiekunów Kół. Opiekunowie w godzinach wieczornych obradowali oddzielnie na temat prac, które winny być podjęte w najbliższej przyszłości.

Dla delegatów zorganizowano specjalne zwiedzanie Katedry Wawelskiej przy świetle elektrycznym, oraz umożliwiono im wzięcie udziału w przedstawieniu w teatrze im. J. Słowackiego „Sen nocy letniej“.

Zjazd, który powziął szereg rezolucji, zakończył okrzyk pełen młodzieńczej werwy „Bywajcie“.

Z okazji Zjazdu Zarząd Okr. K. Kr. Mł. Szk. wydał „Biuletyn“ dla wszystkich Kół Okręgu.

Wystawa Krajoznawcza Młodzieży Kół Krajoznawczych w Krakowie.

Z okazji Okręgowego Zjazdu Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej ruchliwy Zarząd Okr. Komisji Kół Krajozn. Mł. Szk. w Krakowie zorganizował przy pomocy Delegatów Szkół wystawę Krajoznawczą, dorobek Kół Okręgu krakowskiego za ubiegły rok.

Schronisko PTK w Szczecinie.

Jak pilną była sprawa uruchomienia w Szczecinie naszego schroniska wycieczkowego, świadczy fakt, że mimo dość prymitywnych jeszcze warunków i stałego remontu, nasze szczecińskie schronisko wydało już noclegów 3252. Ostatnio schronisko otrzymało narazie 20 łóżek, zaopatrzyło się w pewną ilość koców i bielizny pościelowej. Oplata za nocleg na słomie wynosi 25 zł, na łóżku 50 zł bez koca, z kocem i prześcieradłem 100 zł. Członkowie mają 25% rabatu.

Składki z § 12 Statutu.

Skarbnik Zarządu Gł. potwierdza odbiór składek w m. listopadzie 1948 r. od Oddziałów P. T. K.: Łęczycza zł. 17,020.—, Myślenice zł. 2,100.—, Piotrków zł. 7,770.— i zł. 7,770.—, Toruń zł. 4,800.—, Warszawa zł. 45,000.—, Szczecin zł. 7,481.—, Zielona Góra zł. 1,690.—, Tarnobrzeg zł. 4,125.—, Pabianice zł. 4,400.—, Częstochowa zł. 2,400.—, Olkusz zł. 4,500.—, Radom zł. 2,700.—, Tezew zł. 1,830.— i zł. 1,680.— oraz Międzyzdroje zł. 3,000.—.